

12A Realismus ve světové literatuře 19. století

2. polovina 19. století

Realismus je tendence v umění od pravěku! (Vztah autora k realitě.) Filozofickými předpoklady realismu v 19. st. byl pozitivismus a materialismus; také rozvoj přírodních a technických věd.

Znaky realismu:

pravdivost, věrnost skutečnosti
objektivita (autor stojí jakoby nad příběhem, názor uplatňuje výběrem faktů)
typizace (na jednotlivém zobrazeno obecně; hrdina se vyvíjí)
kritika nedostatků ve společnosti
dílo je *analýzou skutečnosti*
nové výrazové prostředky: *hovorová řeč, archaismy...*

Kritický realismus: zesílen rys kritičnosti

Naturalismus: krajní směr realismu; aplikuje *teorii dědičnosti* nebo *determinaci prostředím* na literaturu. Člověk je omezen na svou *biologickou podstatu*, je výsledkem vlivu prostředí a dědičnosti.

Žánry: převaha prózy (především román) a dramatu

REALISTÉ:

Honoré de Balzac – cyklus *Lidská komedie- Otec Goriot; Evženie Grandetová; Ztracené iluze; Lesk a bída kurtizán*

Gustave Flaubert – *Paní Bovaryová; Citová výchova; Salambo*

Jules Verne – *Dva roky prázdnin; Dvacet tisíc mil pod mořem; Vynález zkázy*

Charles Dickens – *Oliver Twist; David Copperfield, Kronika Pickwickova klubu*

William Makepeace Thackeray; sestry Brontëovy; Robert Louis Stevenson; A. C. Doyle; Lewis Carroll

Nikolaj Vasiljevič Gogol – *Mrtvé duše; Revizor*

Ivan Sergejevič Turgeněv – *Lovcovy zápisky*

Lev Nikolajevič Tolstoj – *Vojna a mír; Anna Kareninová*

Fjodor Michajlovič Dostojevský – *Zločin a trest; Bratři Karamazovi; Zápisky z mrtvého domu*

Anton Pavlovič Čechov – *Racek; Višňový sad; Tři sestry; Strýček Váša; Pokoj č. 6*

Henryk Sienkiewicz – *Quo vadis*

Henrik Ibsen – *Nora*

Hans Christian Andersen – *pohádky*

Karl May – *Vinnetou*

Mark Twain – *Dobrodružství Toma Sawyera; Dobrodružství Huckleberryho Finna*

NATURALISTÉ:

Émile Zola – cyklus románů *Rougon-Macquartové; Zabiják; Nana; Germinal*

Guy de Maupassant – *Miláček; Kulička*

August Strindberg – *Červený pokoj; Syn služky*

12B Slovní druhy – podstatná a přídavná jména

Třídění slov:

slova ohebná	skloňují se	podstatná a přídavná jména, zájmena, číslovky
	časují se	slovesa
slova neohebná	příslovce, předložky, spojky, částice, citoslovce	

slova plnovýznamová	podstatná a přídavná jména, zájmena, číslovky, slovesa, příslovce
slova neplnovýznamová	předložky, spojky, částice, citoslovce

Podstatná jména

označují *názvy* osob, zvířat, věcí, vlastností a dějů. Ve větě plní fci podmětu nebo předmětu. Určujeme u nich mluvnické kategorie pádu, čísla a rodu a dále vzor.

Druhy: konkrétní (názvy osob, zvířat a věcí; obecná a vlastní jména)
abstraktní (názvy vlastností, činností a dějů)

Rod: mužský (životný a neživotný), ženský a střední

Číslo: jednotné, množné (! podstatná jména pomnožná a hromadná !)

Pád: 1. kdo, co; 2. koho, čeho; 3. komu, čemu; 4. koho, co; 5. oslovení; 6. o kom, o čem; 7. s kým,
s čím

Vzory podstatných jmen:

rod	vzory							
	tvrdý životný	měkký životný	tvrdý neživotný	měkký neživotný	tvrdý	měkký		
mužský	pán předseda	muž soudce	hrad/les	stroj				
ženský					žena	růže	píseň	kost
střední					město	moře	kuře	stavení

Přídavná jména

vyjadřují *vlastnosti* podstatných jmen. Ve větě plní fci přívlastku shodného, doplňku či jmenné části přísudku. Určujeme u nich mluvnické kategorie pádu, čísla a rodu a dále vzor.

Druhy: tvrdá, měkká, přívlastňovací

Stupňování: pravidelné (chytrý – chytřejší – nejchytřejší)

nepravidelné (dobrý – lepší – nejlepší)

Vzory přídavných jmen:

vzory			
tvrdý	měkký	přívlastňovací	
mladý, mladá, mladá	jarní, jarní, jarní	otcův, otcova, otcovo	matčín, matčina, matčino